

Arvio

<http://www.hs.fi/arviot/tanssi/a1442628449862>

Peikko palasi näyttämölle

Viron ensimmäisellä baletilla on dramaattinen historia

[Kulttuuri](#) 20.9.2015 2:00

Jussi Tossavainen

Harri Rospu

Denis Klimuk (oik.) on isännän roolissa virtuoosinen, eikä Anatoli Arhangelskin paholainen jää huonommaksi Estonia-teatterin Kratt-baletissa.

Kratt-baletin esitys oli käynnissä 9. 3. 1944, kun Neuvostoliiton pommit räsähtivät Estonia-teatteriin. Tanssijat ryntäsivät kauhuissaan ulos teatterista esiintymisasuissaan. Ihmiset ulkona olivat vielä enemmän kauhuissaan, kun pommit jysähtelivät ja kaduilla juoksi peikkoja ja perkeleitä.

Kratt on virolaisen [Eduard Tubinin](#) (1905–1982) ainoa ja Viron ensimmäinen baletti. Ensi-iltansa se sai 1943 Tarton Vanemuine-teatterissa. Viime perjantaina se sai uuden tulemisensa [Marina Keslerin](#) koreografioimana ja ohjaamana Estonia-teatterissa.

Jännitystä oli ilmassa, sillä Krattiin liittyy pahaenteistä taikauskoa vähän Macbethin tyyliin. Yksikään tuotanto ei ole mennyt aivan odotetusti. Ehkä kirous on nyt kumottu, sillä ensi-ilta meni varsin tyylikkäästi.

Kratt

Esittäjä: Estonian balletti

Musiikki: Eduard Tubin

Koreografia: Marina Kesler

Paikka: Estonia-teatteri, Tallinna

Kratt perustuu virolaiseen kansantarinaan. Ahne patruuna riistää työntekijöitään, mutta sekään ei riitä. Hän myy sielunsa paholaiselle ja saa apurikseen Kratt-peikon, joka käy ryöväämässä hänelle rahaa ja kalleuksia. Tytär rakastuu palvelijaan, mitä isä ei tietenkään salli.

Kunnon tarinaan kuuluu tietysti opetus. Juonipaljastus: Kratt kyllästyy isäntänsä kohteluun ja polttaa tämän tehtaat. Patruuna menettää kaikki rahansa kasinolla, ja paholainen tulee noutamaan omansa helvettiin. Riistetyt työläiset vapautuvat ja rakastavaiset saavat toisensa. Vähän naiivia, mutta se kuuluu satuihin ja baletteihin.

Tubinin sävellys on mitä parhainta ja täysverisintä näyttämömusiikkia. Balettiin se sopii erinomaisesti dramaattisine vaihteluineen. Siinä on paatosta, rytinää ja suvantokohtia. Vähän [Prokofjevia](#) ja vaikutteita virolaisesta kansanmusiikista. Se suorastaan tyrkyttää aiheita tanssiin ja koreografiaan. Harmi, että Kratt jäi Tubinin ainoaksi baletiksi.

Tubin itse johti alkuperäisen ensi-illan, koreografia oli [Ida Urbelin](#). Koreografi Marina Kesler ei ainakaan vääryyttä tee teokselle. Uusi Kratt on perinnetietoinen, viihdyttävä ja vaihteleva. Siinä yhdistellään klassista balettia, nykytanssia ja balettipantomiiamia. Se on kertova ja tanssijoille haastava.

Kesler upottaa liikekieleensä jännittäviä yksityiskohtia. Itse Kratt liikkuu puolikoomisen peikkomaisesti, mutta on silti pelottava hahmo. Patruunalle on tehty muutama käsien tunnistettava kulmikas liike, joka toimii ikään kuin johtomotiivina. Rakastavaisten duetto on tehty perinteisemmin kuvaamaan kainostelevaa ja viatonta nuoruuden raikkautta.

Ensimmäisessä näytöksessä on touhukasta menoa melkein hengästymiseen asti, mutta hyvin Estonian erinomaiset tanssijat sen hoitelevat. Isännän roolissa [Denis Klimuk](#) on suorastaan virtuoosinen tanssija, eivätkä huonommaksi jää [Anatoli Arhangelskin](#) paholainen tai [Jonathan Hanksin](#) Krattkaan.

Toisen näytöksen miesten vauhdikas saunakohtaus tuo väkisinkin mieleen [Kenneth Greven](#) Lumikuningattaren maahislöylyt, mutta vaikutteethan vilisevät. Nuoret neidot puolestaan vastaavat miehille sievistelevällä karakteritanssilla.

Nuorison karkelokohtaus on pitkä, eikä kuljeta juonta eteenpäin. Mutta sekin vaikuttaa musiikkiin kirjoitetulta, eikä koreografi ole tehnyt sille vääryyttä.

[Vello Pähn](#) johtaa Estonian orkesteria huolella ja sointi on täyteläinen. Kratt-baletti on uuden tulemisensa ansainnut.